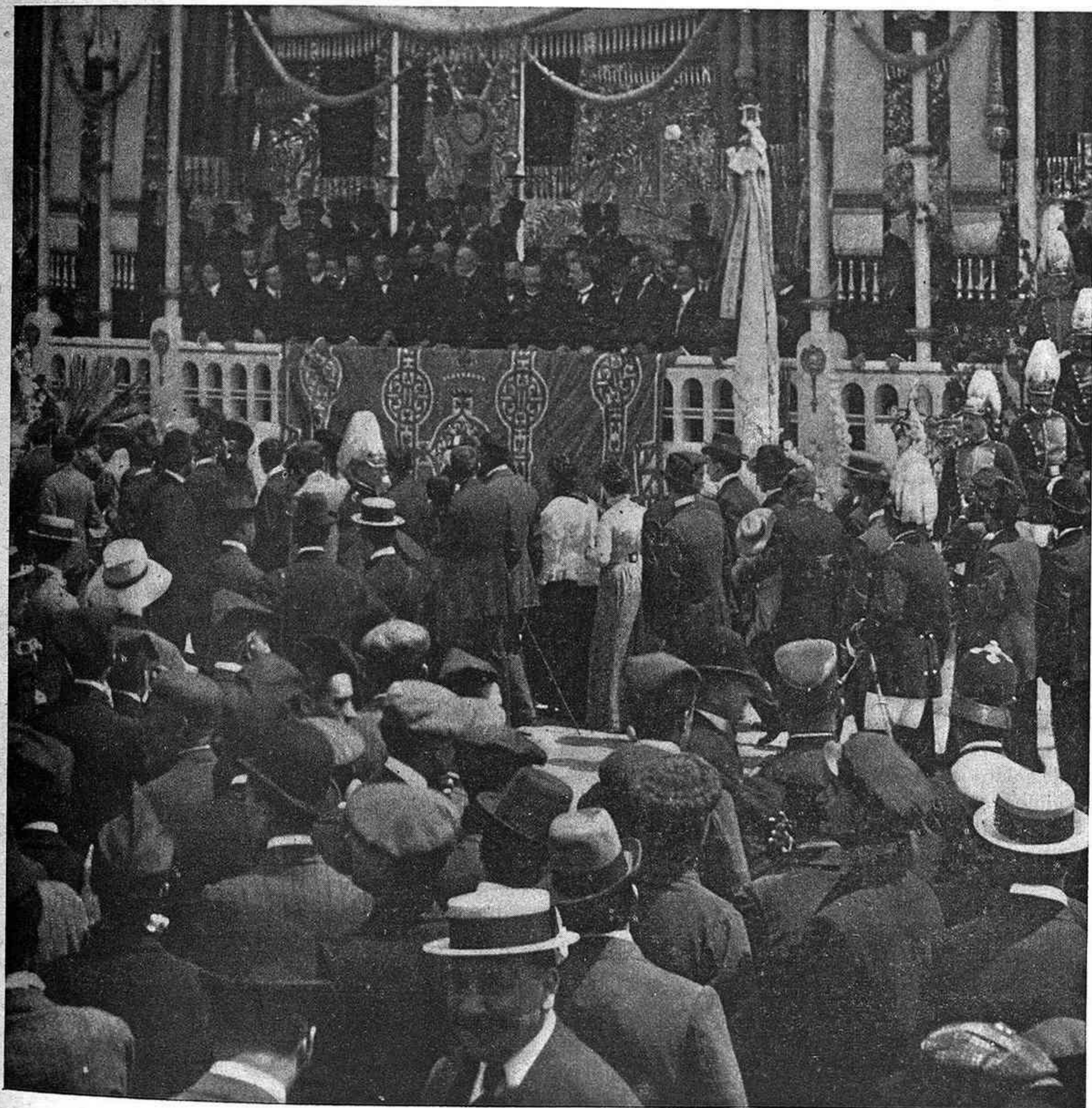

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

La festa del Homenatge. En Guimerá veyent desfilat la Manifestació á la plassa de Catalunya.

EL DISCURS DE DON ANGEL, AL SALÓ DE CENT

—¿Vos atreviu á assegurar que ja soch vell y estich perdut?...

Donchs, escolteu, que us vaig á dar una llissó de joventut.

CRONICA

L'empenta formidable de la vida social catalana en els anys darrers, se manifesta esplendorosament en tots els ordres de la civilització moderna. Catalunya, per més greu que sápigam á certa gent, va al capdevant de las regions ó nacions espanyolas. Quan se parla del art, de la industria, de la cultura ó de la política á Espanya, un nom sona preferentment: *Catalunya*. Es endebades que la gelosia dels patriotas espanyolistas vulgui negar un fet tangible y evident.

Ara mateix s'ha posat de relleu aquesta efectiva superioritat catalana. Las carreras de *voiturettes* (¿quán comensarém á dirne *cotxets automòvils*?) de la Copa Catalunya, efectuadas al circuit del Baix Panadés, han donat motiu á escriure, fins als mateixos periódichs de Madrid —l' *Heraldo*, *El Mundo*, per exemple— qu' es aquèsta la festa deportiva més important d' Espanya.

Enguany ha estat realment grossa la importancia de las carreras esmentadas, no tan sols pels premis

y pels corredors, sino per l'interés inmens que ha despertat en el públich y per la inmensa gentada que pera presenciar las carreras s'ha movilitat. Aquesta afició als sports de lluyta y de competencia m'ha fet pensar moltes estonas, m'ha mogut á inquirir á qué es deguda. Y he arribat á la convicció de que té per causa l'instint lluytador, l'impuls guerrer, l'afany de combat y de victoria que hi ha en el fons de totas las ánimas humanas, com á sediment deixat en ella per las épocas prehistóricas y históricas. Lluytar, guerrejar, veure de prop tota mena de combats, es encare una forta passió dels homes. Es á dir, dels homes y de las donas...

Per aixó tenen en la societat present fondas arreles las corridas de toros, els pugilats de boxeadors, las barallas de galls, el *foot-ball*, las carreras de totas classes, las guerras civils y las internacionals.

L'estat de lluyta es consubstancial de la naturalesa humana. No 'ns empenyém en fer desaparéixer la lluyta. Treballém, aixó sí, pera anarla civilisant. Els moderns sports son un pas donat en aquest sentit.

* * *

Sembla talment que la naturalesa vulgui pendre part en certs actes de poesia, de bellesa y de civilitat. ¿No us heu fixat, amichs, que en certes festes, en certes solemnitats populars, la naturalesa amiga ve á posarhi un decorat d'hermosor magnífica? En quasi tots els grans días del poble s'asserena'l cel, s'encén el sol, s'ablanceix la mar, s'endolceix la temperatura y 'ls vents s'encalman... Aixís succehí el passat diumenge, diada del homenatge á n' en Guimerá.

En días nuvolosos y amenassadors de la senmana passada, jo vaig escriure pera aquestas estimadas planas una invocació al sol daurat, al cel blau y á la serenitat dels ayres, puig tenia plena fé en la hermosura de la diada, sense por als núvols ni á las ayguas del cel. Y, en efecte: entre un dissapte plujós y un dilluns de xafogor, hi hagué un diumenge espléndit, ab llum, ab sol, ab oreig...

¡Quína grandiosa festa la de la manifestació! La gran riuhada de gent, sobre la qual nedavan els colors flamejants de las banderas y 'ls penóns, baixava, desbordanta, Rambla de Catalunya avall y anava á passar, entre la gran remor dels aplausos, per davant de la figura alta, noble y augusta de don Angel Guimerá, qui devingué en aquells moments el símbol gloriós del art de Catalunya y de Catalunya mateixa.

Las demás festas del homenatge han resultat també espléndidas. Las funcions gratuítas conseguiren un éxit indescriptible. En cambi la festa dels poetas joves al Saló de Cent fluixejá bon xich. Llevat d'algunas excepcions, els poetas joves donaren probas de tenir l'ánima freda y d'esser fets de fusta flonja. Ja té rahó l'Iglesias quan diu que alguns dels nostres poetas joves son de paper xupó.

En conjunt, l'homenatge ha estat digne de don Angel Guimerá y de la patria catalana.

*
*
*

Una sola qüestió política ha absorbit l'atenció de la gent durant aquestos días. Lo de la vispresidencia de la Diputació ha donat tema á las conversas dels

centres polítichs y als comentaris de la premsa, apassionant y enardint els ánims. D'ensá de la fundació de la Solidaritat catalana, may s'havía produhit entre 'ls elements solidaris una disensió tan forta y tan fonda. Y notis que aquestas qüestions, com totas las altrás que hi ha hagut en el sí de la Solidaritat, han estat promogudas per una mateixa causa: el dinastisme efectiu dels elements de la dreta regionalista, la seva aproximació á las collas políticas de Madrit.

Malgrat el baladreig aturridor de *La Veu*, els fets han quedat prou clars pera que tothom pugui judicarlos ab coneixement. S'han desfigurat actes y paraulas, s'ha mentit descaradament, pero ha quedat en peu l'afirmació fonamental, la qu' es una taca inesborrable pera la dreta, aixó es, que 'ls regionalistas s'aliaren ab els residuos caciquistas de la Diputació, enlayrant á la vispresidencia al gran cacich Sostres Rey, del qual tantas esguerraduras escrigué *La Veu* quan aquèsta feya d'anticaciquista y sobre tot en els temps en que al districte de Sant Feliu-Vilanova en Sostres y en Bertrán y Musitu se barallavan terriblement.

Aquesta acusació gravíssima, qu' es la fonamental de la qüestió, no han pogut desvirtuarla els interessats. Pera defensarse en una forma ó altra, bé ó malament, els regionalistas han adoptat el vell y desacreditat procediment polemístich del *más eres tú*. Mes ni aixó 'ls ha resultat, no conseguint altra cosa que agravar la seva situació. Han volgut suposar els regionalistas que 'ls de la esquerra havían pidolat els vots dels caciquistas y dels lerrouxistas, pera la vispresidencia de la Diputació, y ha quedat demostrat plenament que aixó es del tot fals. En la sessió del dimars resultá així d'una manera claríssima y categórica.

Els regionalistas han volgut ficarse per tortuosos camins y s'han extraviat. Han pecat, y no volen repenedirse ni fer penitencia. Per aixó no tenen salvació. Están destinats á fer, políticament, una mala ff.

WIFRET

COPA CATALUNYA

Corredors que prengueren part en las carreras.

AUCELLS DE PAS

POSTALS

(MAIG)

Las flors que adornan el sombrero
que ara fa poch has estrenat,
diuhen que 't van tan bé á la cara...
¿Sí, nena meva, de vritat?

Més, mil vegadas, t' hi anirían
si refflorissin en ton pit
las qu' en passadas primaveras
entre tots dos havém cullit.

Heusaquí las cosas
per mí més bonicas:
Un día de sol,
un cant d' alegría,
un arbre florit,
una llar tranquila,
un nen joganer,
una hermosa amiga,
y el bés fecondant
de dos que s' estiman.

MIQUEL ANGEL

LA QÜESTIÓ DEL DÍA

—¿De manera, Cinto, que us heu declarat en vaga?
(En Cinto es un dels principals capdills de la *huelga* dels escombriayres, y com un hom, á Deu gracias, está ben relacionat, té ab el *leader* dels vaguistas una amistat bastant estreta.)

—¿En vaga, eh?—repeteixo.

—Ja ho veu. Així la nostra planeta ho ha volgut.

—No, Cinto; no claveu bolas. Els qui ho heu volgut sou vosaltres. ¿Que us creyeu que vinch del hort?

—¿Per qué ho díu aixó?... La nostra situació, tal com avuy s' han posat las cosas, es insostenible.

—Lo insostenible es lo que vosaltres demaneu. ¡Pues no es res!... O una subvenció del Ajuntament ó una contribució al vehinat. ¿Quí us l' ha inculcada aquesta idea?

—La equitat, la necessitat, la realitat. Avuy, al món, tots els serveys se pagan. ¿Per qué, donchs, á nosaltres no se 'ns ha de pagar?

—Perque lo vostre no es un servey, sinó una ganxa, una prebenda, una canongía.

—Vosté se 'n burla!...

—Parlo molt en serio; més que en serio: en trágich!... O sinó, digueume: ¿Us heu fixat ab aquests pobres lássaros que van pels carrers recullint puntas de puro?

—Sens dupte.

—Els, com diheu vos, al desembrassar la vía pública d' aquellas deixas, prestan un servey, ¿no es cert?

—Segurament.

—Donchs bé. ¿Sería lógich que ara aquests recullidors de puntas de cigarro, pera continuar exercint la recullida, demanessin també una subvenció al Ajuntament y li diguessin: O 'ns pagas, ó veste á recullir las puntas tu?

—Es clar que no! Pero nosaltres no 'ns trobém en el seu cas. Ells, de lo que recullen, ne treuhen quartos.

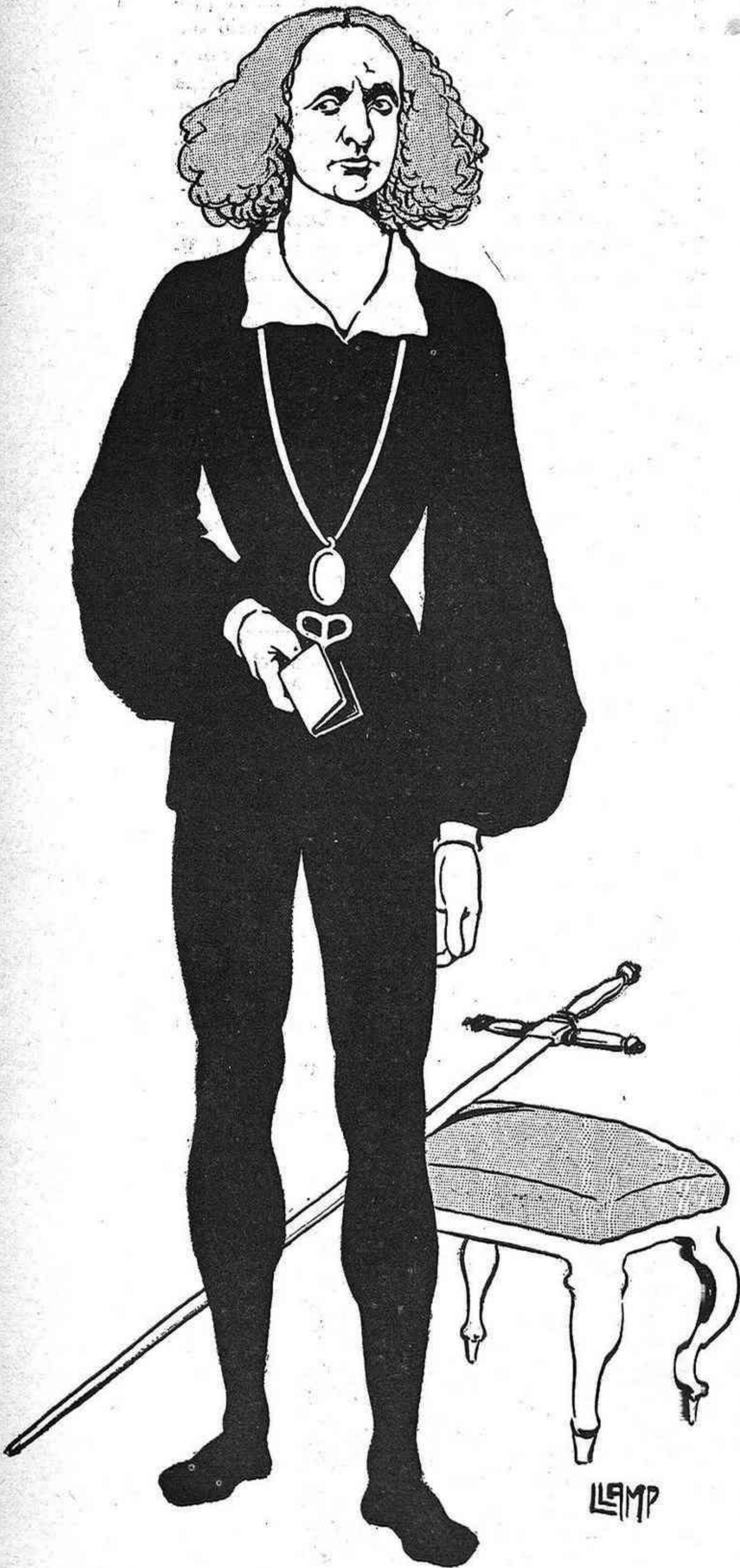
—Y vosaltres ¿no 'n treyeu, també?

—Una miserial!...

—¡Embusterol!... Tot lo que recullíu té valor.

—Sí; *valor se le supone*; pero...

—Tot, tot té valor. ¿Voleu que us ho demostrí?

L' eminent actor FERRUCCIO GARAVAGLIA, en *Amleto*.

El pianista Albéniz —mort el dia 18 á Cambó-les-Bains— y la seva filla.

—Veyám.
 —Las fustas vellas us las veneu per llenya.
 —Endavant.
 —De las llaunas de conserva buydas ne treyeu la soldadura d'estany, que no es article despreciable.
 —¿Quí li ha dit?
 —Dels ossos ne feu varias classificacions. Els ossos fins serveixen pera botons; els mitjans, pera mánechs de raspall; els altres, pera articles refractaris y abonos de la terra.
 —Aixó es cert, pero...
 —Els draps de fil y cotó els veneu als fabricants de paper fi; els retalls de panyo, als de llanas regeneradas; las espanyas vellas, als de paper d'estrassa y cartró.
 —Permetim...
 —Els vidres s'aprofitan pera enganxar á las parets de tanca dels horts ó son fosos altra vegada pera la fabricació d'ampollas ordinarias.
 —Segons els cassos, no diré que no...
 —Els plats trencats, las tassas, las xicras, las sopas esquerdadas els gardeu per' en Gaudí, que us els paga á bon preu pera la decoració de fatxadadas modernistas.
 —¡Uy, uy!...
 —Els cabells els aparteu ab molt cuydado y 'ls duheu á casa dels perruquers, que 'n fan anyadits y monyos postissos.
 —Si son regularment llarchs...
 —Finalment, tot lo que queda, després d'haverho fet servir pera alimentar un parell de porchs y dugas dotzenas de gallinas, ho convertíu en magnífich abono que us es espléndidament pagat pels pagesos.
 En Cinto, aclaparat per la meua filípica, baixa el cap sense respondre'm.
 —Y després d'aixó, ¿encare teníu la poca latxa de demanar subvenció ó remuneració dels vehins?...

—Es que avuy tot s'encareix, las necessitats augmentan, els gastos son grossos.

—¡Y qué! ¿Que 'us penseu que 'ls gastos dels vehins de Barcelona no son grossos també y que las sevas necessitats no augmentan tant ó més que las vostras?...

—De tots modos...

—De tots modos, no teníu rahó. Y com que no 'n teníu, perdreu la vaga y, de més á més, guanyareu l'animadversió dels barcelonins que sempre us havían mirat ab certa afectuosa simpatía...—

Y dit aixó, mentres en Cinto, preocupat y ab las mans á la butxaca, rumia la mostra, jo 'l deixo estar.

Per una conferencia ab un escombriayre, me sembla que ja n'hi ha prou.

MATIAS BONAFÉ

GLOSARI

TOT BADANT

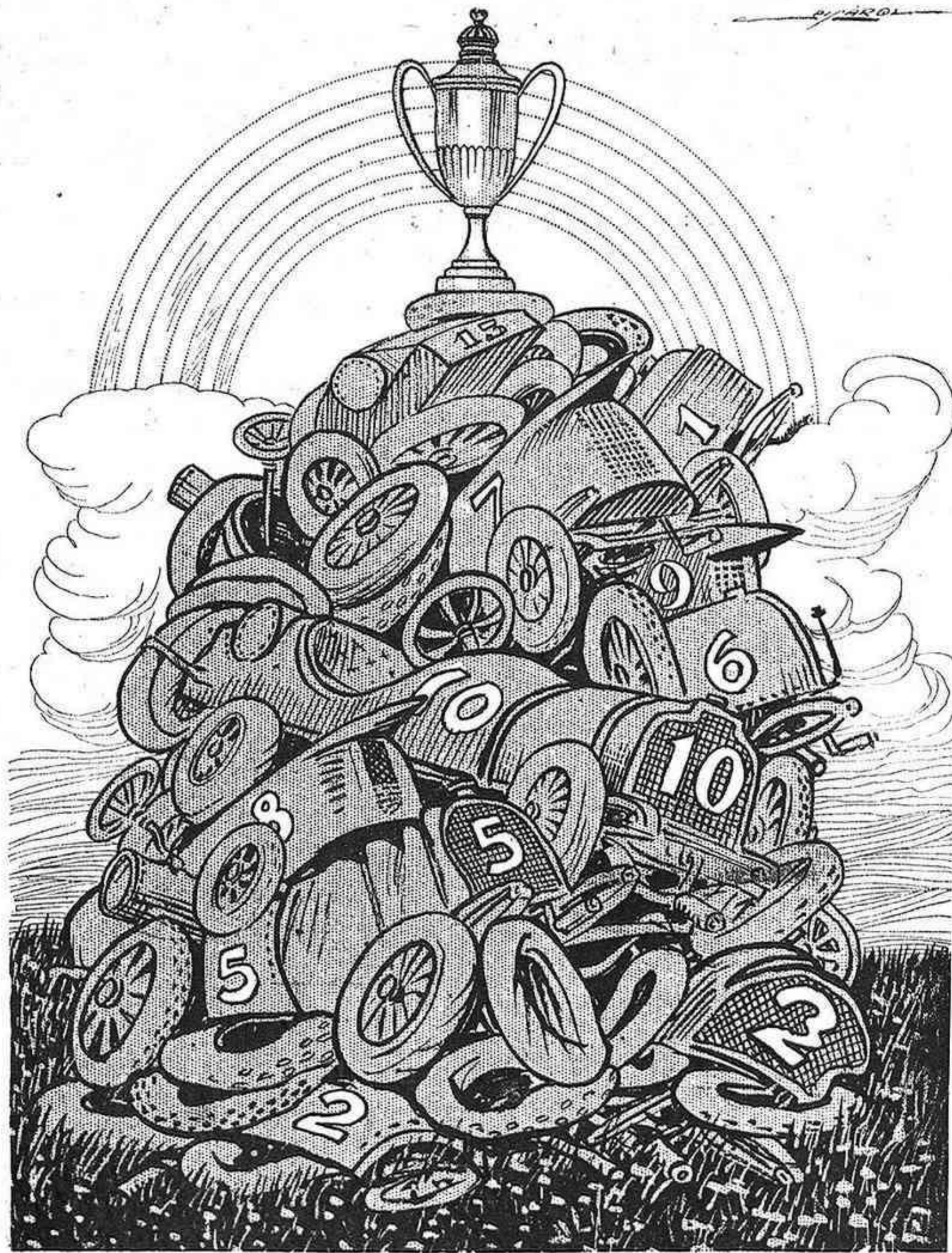
Jorn a les Tulleries. Allí al lluny s'extén com una gran cortina la massa de pedra del Louvre. Al davant rengles de castanyers, nets, retallats, de verd brunyit, am plomalls de flors al cim de les branques; al peu un gran brollador, fent una fumerola d'aigua; a dreta i esquerra estatuas de marbre de color de mel, de color de cera; el terra arenat, i arreu roses enfilant-se per les estatuas, pels arbres, pels pedestals, penjant sobre l'aigua, eixint de l'herba, nedant per terra, am colors ence-

sos. És primavera. El sol de la tarda extén ombres a tot-arreu de color de violeta morta. Una polsina de vida ve del soroll de ciutat i envolcalla am colors blavosos les siluetes d'allà lluny. Els infants corren com coloms. I fa benestar. I la gent està alegre.

Els pardals baixen a voliors; la gent els dóna pa i ells s'apropen i el vénen a pendre dels dits. Hi ha un home vell que'ls coneix el nom. «Napoleon!», crida, i en ve un. «Robespierre!», crida, i en ve un altre, i passen obrers, i s'aturen, i passen enamorats, i s'ho miren tot estrenyent-se les mans, i passen infants, i allarguen els dits, i tot-hom que passa somriu a n'en Napoleó i a n'en Robespierre.

Aquells noms aleshores ens recorden que allí mateix a sota aquells arbres, i també en temps de primavera, s'hi alçava la guillotina, i que allí, a munts o d'un a un, va anar portant la carreta a Lluís XVI, a la reina, als girondins, a tants mils caps que van rodolar, mentre les dones feien mitja, i mentre, si molt convé, com avui, donaven menjar als pardals, que's deien Diderot o Voltaire.

LA FESTA SPORTIVA DEL CIRCUIT DEL BAIX PANADÉS

«Aquí da fin el sainete.
¡Perdonad sus muchas faltas!»

I és que aquí ni la mort és tràgica. La boira ho envolcalla tot: esborra la sang, esborra'l record, esborra tot lo que és violent, i això fa que aquell lloc de mort sia un lloc de primavera.

El sol emborratxa i la boira calma, i aquí volen viure la gent!

Enlloc del món van tant depressa, aixís que ve la tardor, a escombrar les fulles seques.

Els fan nosa pera la brotada.

XARAU

ISAAC ALBÉNIZ

En els mateixos moments en que Catalunya admirava en el cim de la gloria al més il·lustre poeta de la terra, perdía, per una ironia del destí, a un dels seus més eminents artistes.

En efecte; el dimars 18 de Maig, mentre aquí, febreros, preparavam l' Homenatge a l' Angel Guimerà, a Cambó-les-Bains, pintoresch poblet dels Baixos Pirineus, moría el gran músich Isaac Albéniz.

¡L' Albéniz!... No sòls per nosaltres, que per nostre 'l teníam, sinó pel món enter, que coneixia 'ls seus altíssims mérits, aquest nom ho díu tot.

Pianista de primera fila y compositor inspirat, la seva existencia es una serie no interrompuda de batallas y victorias. Nascut a Camprodón el 1860, als quatre anys dona ja un concert al Romea, omplint d' admiració al auditori que no s' explica una precocitat tan pasmosa.

Després corre, vola, segueix món. Va a América, viatja per Europa, se fa 'l rey del piano; compón óperas, suites, pessas de concert, páginas musicals de bellesa insuperable; reb l' homenatge dels poderosos de la terra y 's mostra en tots moments lo que constitueix el seu més preuat títul, aixó es: un artista de cos enter, desinteressat, espléndit, desdenyós de la prosa de la vida y sempre ab els ulls en l' ayre, en l'

ayre, seguint ansiós la llum que guía als escullits cap a la gloria.

La Mort, tallantli brusca-ment las alas, ha interromput el vol del qui, havent ja tant pujat, podí encare a majors alturas elevarse.

¡Descansi en pau el gran artista!

L.

POST-DATA

(ÚLTIMA FULLA, EXTRAVIADA, DEL ALBUM DELS «POETAS JÓVES»)

Per alabà a en Guimerà ja no queda res per dir!
¡Quina sort podè admirá, y fer mutis, y firmá com ho faig ara, jo, aquí!

E. VILARET

LLIBRES

40 CANSÓNS POPULARS CATALANES.—Realment fa un gran bé a la nostra literatura musical, la «Biblioteca Popular de L'Avenç» al editar aquest hermós aplech de cansóns de la terra. No es un treball folk-lorístich complet, però es lo suficient nom-

TRABALL INÚTIL

brós y triat pera donar una perfecta idea de lo inmensament rich que es el poble catalá en ins, piradas melodías de carácter popular, ja que en el volum hi constan las més típicas y importants que 's cantan en las diversas encontradas ahónt se parla la nostra estimada llengua.

La música ha sigut revisada pel jove mestre en Jaume Llobera y conserva aquella ingénua senzillesa dels cants pagesívols. La lletra pera cada una de las melodías hi es completa, y el llibre resulte altament agradós y simpátich.

CRÓNICA DE LA FIESTA DEL ÁRBOL.—Revista anual dedicada al expandiment de la hermosa institució protectora y propagadora de las Festas del Arbre. La edició que tenim a la vista es una exposició gráfica y documentada dels traballs y solemnitats realitzats a Espanya durant l'any 1908; y en sas planas s'hi descobreix lo molt que ha progressat, desde la fundació de 'n Puig y Valls, la magnífica idea d'honorar periódicament la Naturalesa, sintetisantla en aquest bon amich de l'home: l'arbre.

El llibre vé presentat en una forma artística acabada, contint infinitat de dibuixos y fotografías, y una alegórica cuberta a dugas tintas.

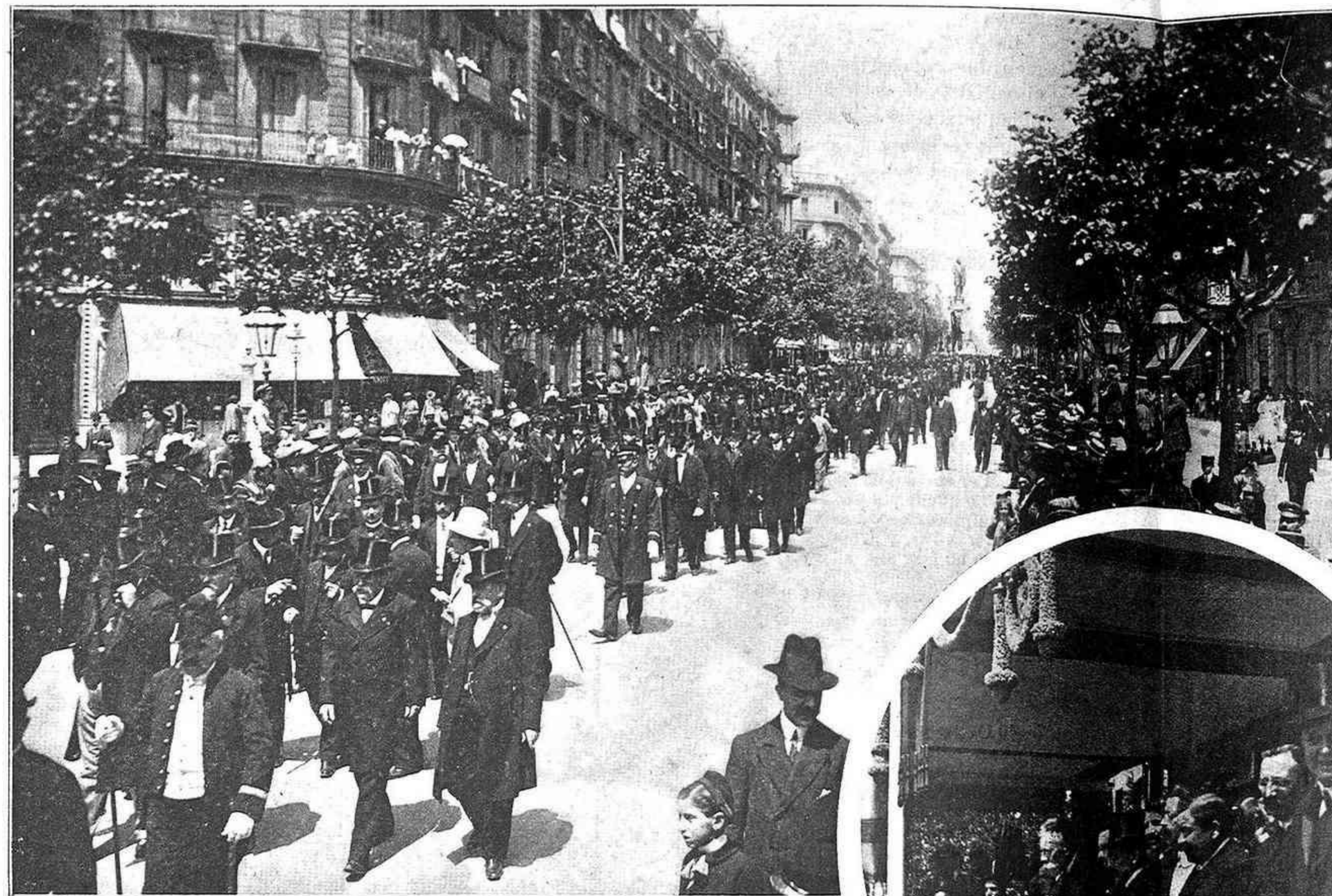
ALTRAS PUBLICACIONS

REBUDAS:

La Clínica del Embut.—Comedia en tres actes y en prosa, original de Francisco Xavier Godo. Va estrenarse ab éxit a Romea, a darrers del any passat.

Está massa alt, noys!... Els vostres projectils no hi arriban.

L' HOMENATGE Á N' EN GUIMERÁ

La Manifestació baixant per la Rambla de Catalunya.

La Rondalla del Dijous.—Porta publicats 18 números. En cada un hi acostuman á anar un parell de quèntos que fan la delícia de la quitxalleta... y fins dels grans.

El Testament de la tia.—Comedia en 3 actes de Gavault y Charvray, arreglada á l'escena catalana pel senyor Franqueza y Comas. En son día varem donar la nostra opinió. Sols ens toca recordar que l'obra va ser aplaudida y fer constar que ha sigut editada primorosament.

Revista Catalana d'Educació.—Havem rebut el número 1 d'aquesta important revista que tracta, á la moderna, interessants assumptos pedagógichs.

Flors de camí.—Comedia en un acte, original de 'n Celestí Dupont. Fou representada per l'Agrupació «Els Novells» y té condicions artísticas. L'acompanya una ilustració musical.

Revista Vegetariana Naturalista.—S'ha publicat el número 2, corresponent al mes d'Abril.

Catàleg de Retrats dibuixats per en Ramón Casas.—Publicat per l'establiment «Fayans Catalá» s'ha posat á la venda aquest interessant catàlech que facilita la visita á l'exposició dels 200 admirables retrats destinats al Museu Municipal. Conté, ademés de la llista d'originals, 24 fotografats inédits, reproducció notable d'altras tantas personalitats retratades per l'eminent artista.

Lo Majordom.—Drama en 4 actes de 'n F. Bassas Palau, estrenat ab éxit encoratjador en el Teatro Arnau.

La Evolución Pedagógica.—Revista científica, mensual, que conta ab inteligents redactors y ab un cos de col·laboració espléndit. Rebut el número 1, y canbiat el saludo.

En Manelich.—Monòlech dramátich, per August M. Carner, inspirat en el tipo protagonista de *Terra Baixa*. Avuy resulta una obreta de *circunstancias*... Demá, Déu dirá.

SEPT SCIENCIES

TEATROS

PRINCIPAL

Ens trobém á las acaballas de la temporada; y ab molt bon acert, l'Empresa s'ha dedicat aquestos darrers días á reproduhir las obras de més éxit.

Las celebradas produccions *El pobre Enrich*, *Els hipócrites*, *La vida pel Czar*, *Sherlock Holmes*, *Joven-tut de príncep*, *Els mentiders*, *El detectiu Jep Koch Homs*, y alguna altra que ara mateix teníam á la punta de la llengua, han constituït, donchs, el repertori dels últims quinze días. Ha sigut com un resum de la feconda tasca artística de la temporada que fineix; com un *recuento de fuerzas* que diria *El Progreso*.

ROMEA

El brassalet, comedia en un acte del famós autor italiá Antona Traversi, es una obreta que s'fa sumament simpática per lo interessant del assumpto y per lo ben desenrotlladas qu'están la major part de las escenas, ben originals, encare que algunas d'ellas excessivament esllanguidas.

La traducció es deguda al senyor Fabre y está tractada ab bona voluntat.

Els artistes, trayent tota la substancia grís y fent els possibles per ajudar al bon éxit.

—S'ha reproduït, ab regositj del auditori, el celebrat *singlot* de 'n Pitarra *La Esquilla de la torratxa*.

El conjunt ha sigut portat ab trassa y no 'ns ha fet anyorar pera res els bons temps dels veteranos artistes del Teatre Catalá. L'Aymerich, en Nolla, en Daroqui, en Vives, tots en ff, han estat ben sortosos en els seus papers, donant á la famosa gatada pitarresca el color degut y posanthi l'adequada vis cómica.

—*Flames en l'ombra* es un drama en tres actes del italiá Butti, un dels autors més avensats y de més anomenada dintre la dramática moderna. Si mal no recordém, ja fa bastant temps, la companyia de la Mariani va donarnos á coneixer aquesta obra atrevida y poéticament níviosa.

Avuy, degut principalment á la traducció aixuta y vulgar ab que 'ns ha sigut servida, no 'ns ha resultat gaire 'l drama del capellá enamorat. Y l'obra no ha pogut salvarse, á pesar dels esforços dels actors, que procuraren treure'n tot el partit possible, resultant una execució ben passada, en la qual, y en primer lloch, s'hi distingiren la Daroqui y en Borrás, tenint abdos moments ben felissos en las escenas capdals del segón y tercer actes.

—*El doctor Stumper*, de 'n Pompeyo Gener, no es obra de condicions teatrals; es un articlel humorístich portat á l'escena, que s'escolta ab gust perque es obra d'un xispejant satírich, y prou. Hi prenen part cinch personatges, pero, en realitat no es més qu'un diálech; un diálech entre un sabi de debó y un de per-riure, en quin contrast d'ideas está tota la tésis y tota la *moraleja*.

En resum: una *peyada* sense pretencions, que distreu un rato y que, entre altras enginyosas gracias que personalisan al autor de *L'Agencia d'informes*, conté una admirable frase final que acredita á un pensador.

El senyor Goula molt bé y en Torelló perfectament caracterisat y sempre á tó.

NOVETATS

Divorcí d'ànimes, obra en quatre actes del teatre inglés, no va agradar al respectable tribunal popular. Diuhen qu'en Barries, l'autor; val molt, qu'es una de las més famosas plomas de la patria de 'n Jones, pero 'l fet es que tal com ens l'ha presentat l'arranjador catalá, senyor Franqueza Bach, l'obra se 'n ha anat de dret al fosso. R. I. P.

El Poeta, aclamat pel poble.

Al Parch de Montjuich.—Inauguració de l'estatua de 'n Manelich, protagonista del drama *Terra baixa*.

pels automòvils ha quedat materialment sembrat de cadávres, la diada de las *voiturettes* ha sigut una verdadera delícia.

Hi ha que confessar, per xó, que si 'ls organitzadors de la festa han sapigut ferho bé, els *chicos* de la premsa que d'ella han fet la crònica no s'han portat gens malament.

Un d'ells diu que la *esbelta villa de Subur, hasta hoy ignorada*, tal vegada no torni may més a veure 'l luxu que vejà en aquell memorable dia.

Un altre *chico*, que va anar a Sitges en vapor, afirma que *desde alta mar* va veure corre el primer *cochecito*.

Un altre, en fi,—imaginantse potser que 'l públich que contempla unas carreres dona també voltas al trajecte, com els corredors—diu que la gent donava la major animació a *lo largo de los 260 kilòmetros del circuito...*

A uns y a altres enviém desde aquestas columnas la nostra felicitació més entusiasta.

La qüestió aquí—com deya aquell andalús—¿no es passar el rato?

Donchs s'ha passat, caballers, s'ha passat. Y entre la *esbelta Subur, hasta hoy ignorada*; els espectadors ab las costellas a passeig; els automòvils triturats; la gent que ompla els 260 kilòmetres d'un circuit que sóls ne té 28, la senyoreta morta y 'l divertit cronista que navegant a frech de costa de Barcelona a Sitges, veu un *cochecito* desde *alta mar*, creguin que s'ha passat més que regularment.

¡All right!...

Tot aquest número de LA ESQUELLA necessitaríam si haguéssim de ressenyar las festas del Homenatge a n' en Guimerá, desde la manifestació celebrada el diumenge al matí a la plassa de Catalunya fins a la representació de *Gala Placidia* donada a Novetats el dimars al vespre.

La glorificació, noble, serena, esplendorosa, ha sigut digna del nostre gran poeta. Catalunya, al coronar de l'orer el front del colossal dramaturg, ha demostrat que mereix contar-lo entre 'ls seus fills predilectes.

Guimerá-Catalunya, Catalunya-Guimerá; dugas grandezas que d'avuy per sempre més restan unides en abrástretíssim.

Heus' aquí, sintetisada en breus mots, la festa del gloriós Homenatge.

L' assumpto García Faria torna a remoure's.

Com vostés no deuen ignorar, l' ex-enginyer del nostre Excelentíssim Ajuntament reclamava a la ciutat, per treballs fets en época remota y que, segons sembla, no han servit absolutament de res, la bonica suma de 299,000 pessetas, ó siga, prop de seixanta mil duros.

Y ara, després de molts anys de litigi y feta una nova valoració, s'acaba de dictar una Real ordre, en virtut de la qual...

—¿Se 'ns obliga a pagar?

—No, senyors. Se reconeix al senyor García Faria el dret de reclamar al Ajuntament 248,000 pessetas.

—¡Ah!... ¿Únicament se li reconeix el dret de reclamar?.. Sobre aixó no hi ha res que dir.

¡Que reclami, pobre senyor, que reclami!...

Durant l' aplech Guimerá vaig preguntá a un policia:

—Sab si, l' Ossorio, vindrá?...—

Y l' home 'm va contestá:

—Oh, es que tampoco hi cabría!—

Fins en els actes mes serios hi ha de sortir un bufó que s'encarrega de donar la nota cómica. En l' acte del Homenatge, el graciós ha sigut *El Imparcial* de Madrid.

Quan el diumenge a la plassa de Catalunya el senyor Bastardas posá en mans d' en Guimerá el títul de fill adoptiu, va donarli també, junt ab el pergamí, un ramet de ginesta,

Ara bé: ¿saben els nostres lectors de quína manera descriu *El Imparcial* del dilluns aquest bellíssim moment de la festa cívica?

Llegeixin:

«El alcalde habló saludando a Guimerá y entregando-

le un pergamino con el nombramiento de hijo adoptivo de Barcelona.

«El señor Retama ofreció al poeta un ramo de flores...»

¡El señor Retama!... La cosa es ciertamente graciosa.

Pero, ja que *El Imparcial* hi estava posat, encare podria haverli fet més. Dihent, per exemple:

«El señor Retama ofreció al poeta un ramo de bastardas.»

Un eco de París, que recullim ab verdadera satisfacció.

El Govern francés ha adquirit, pera 'l Museo del Lu-

TORNANT DE ROMA

—Vés si vareig fer bé ab alló del Pressupost de Cultural... Hasta el papa m' ho ha aplaudit y m' ha dit: «Dominguet, ets un trunfo.»

xemburg, un quadro del nostre estimat amich l' eminent pintor-escriptor en Santiago Rusiñol.

Ab aquést son ja dos els quadros del gran artista qu' en el Luxemburg figuran.

L' enhorabona al amich y á la terra catalana.

Doble'homenatge va resultar el del diumenge, á la Plassa de Catalunya.

La major part dels lerrouxistas, al passar per davant de 'n Guimerá, saludavan ab respecte al poeta guaytantlo ab curiositat, ab extranyesa y fins ab simpatía.

Pero, tot d' un plegat, haurían vist com el rostre se 'ls animava; ab els ulls espurnejants de joya, esclatavan en un somris triomfal y aplaudían furiosament els uns, y feyan voleyar la gorra els altres.

Era que divisavan, en las primeras cadiras de la tribuna, á un dels seus ídols, al *conservador* Sol y Ortega.

Qualsevol altre *sol*, davant d' aquella extemporània manifestació dels *correligionarios* hauría procurat eclipsarse per un moment, colocantse á darrera fila, hont no 'l vegessin els fanátichs...

LA LLISSÓ ALS CÒMICHS

—Procuréu que correspongui sempre l' acció á la paraula y la paraula á l' acció, tenint compte de no anar may més enllá de lo que reclaman la senzillés y la naturalitat...

Paraulas d' *Hamlet*.—Acte 3.er Escena II

Pero, aneuli ab delicadesas, al home de Guadalajara.

Que l' esperit d' En Guimerá, á part sa característica patriótica, ha estat sempre radical, obert á la llum de la rahó, de la veritat y de la tolerancia, totas las sévas obras, fins las més insignificants, ho demostran.

Recordém d' ell, al etzar, una humorada, quina intenció no ha d' escapar als criteris més negats:

* *

—¿D' hont vens y hont vas, orenel?

—Vinch del temple de Mahoma

y ara me 'n vaig á fer niu

á la Seu de Tarragona.

Végin si en aquests quatre senzills versos no hi ha hermosament sintetisat tot un poema filosófic religiós, tot un tractat de doctrina humanista.

Escullint ab premeditació una vigilia de festa pera que 'l conflicte fos més gros, els amos escombriayres varen tenir el dissapte la hermosa pensada de declararse en *huelga*.

Aixís pagan aquests apreciables ciutadans la criminal tolerancia que ab ells han tingut sempre las autoritats, permetentlos que 's passejessin pels nostres carrers ab uns vehículs que son la deshonra de Barcelona y que, més que carros recullidors de desperdicis, semblan máquinas repartidoras de porquería y escampadoras de miasmas,

Sobressaltat ara per aquesta actitud de rebeldía que inesperadament vé á pertorbar el seu *dolce far niente*, l' Alcalde ha parlat de cástichs, de multas, de retirada de permisos...

*No me jaga V. reir,
que tengo er labio partío...*

Poden els escombriayres continuar burlantse de la ciutat, que si aquésta no 's resol á defensarse ella sola, lo qu' es pel cantó de la Casa Gran poch mal ha de venilshi.

L' Alcalde no farà res, els regidors imitarán al Alcalde y després d' uns quants días de ridícul pasteig, las cosas continuarán com avans, ab els mateixos abusos, els

mateixos carros indecents y 'ls mateixos espectacles indignes d' una població que té *Atracció de Forasters* y que cada cinch minuts està parlant de la seva representació entre las grans capitals europeas.

¿Que no?
Fassinse un nus al mocador, y aixís no s' olvidarán de la nostra profecía.
Ja veurán com no 'ns equivoquém.

Llegeixo que 'ls regidors darrerament elegits han tingut varias reunions encaminadas á definir la conducta que han de seguir un cop hagin prés possessió del càrrech.

Ara vegin, vostés. Reunirse pera prendre acort respecte á la conducta que han de seguir!

Naturalment, després de molt discutir, determinarán fer públich que han acordat seguir una *bona conducta*.

Lo qual no obstará pera que la majoría s' inclini per la *bona vida*.

A fi y efecte de que 'ls coristas que havían d' interpretar l' *Himne al Poeta* sabessin el lloch que 'ls corresponía, varen col·locarse á la plassa de Catalunya uns cartells d' ordre que deyan: «Ternors», «Baixos», etc.

Aixó va donar lloch á escenas cómicas per l' estil:

Un municipal s' acosta á un senyor petitó que badava, parat davant de la tribuna.

—Haga l' obsequi d' enretirarse que se ha de dejar el pas libre...

—Home, no veu que jo soch molt baix y si 'm fa anar á darrera no veuré res...

—Pues, precisament... Ja vé usted como no es éste su sitio... Lea usted... Los *bajos* han de ir allá dalt.

Diumenge, allá á dos quarts d' una, varen dí á n' en Cullaré:

—Noy, fa molt goig la tribuna!—
Y ell, cullint la fló oportuna, tot satisfet, somrigué.

Tal com presumíam, la vetllada dels poetas joves á n' en Guimerá va ser el número més sonso y més ridícul de las festas del Homenatge.

Efectivament, com era d' esperar, el venerable autor de *Terra Baixa* va resultar el més robust, el més sà, el més viril y més jove de tots els poetas congregats en el Saló de Cent. Així ho demostrá en son magnífich parlament de gracias, hermós cant á la bellesa y á la vida que contrastá valentment entremitj de tanta carrinclonada.

Després de llegir, els poetas joves foren convidats pel batlle á una copa de *Codorniu* extra.

Ben mirat no es xampany lo que necessita la nostra sorporífica joventut poética, sinó llagosta, molta llagosta... y alguna píldora d' Hércules diluhída ab menta.

Llegeixo:

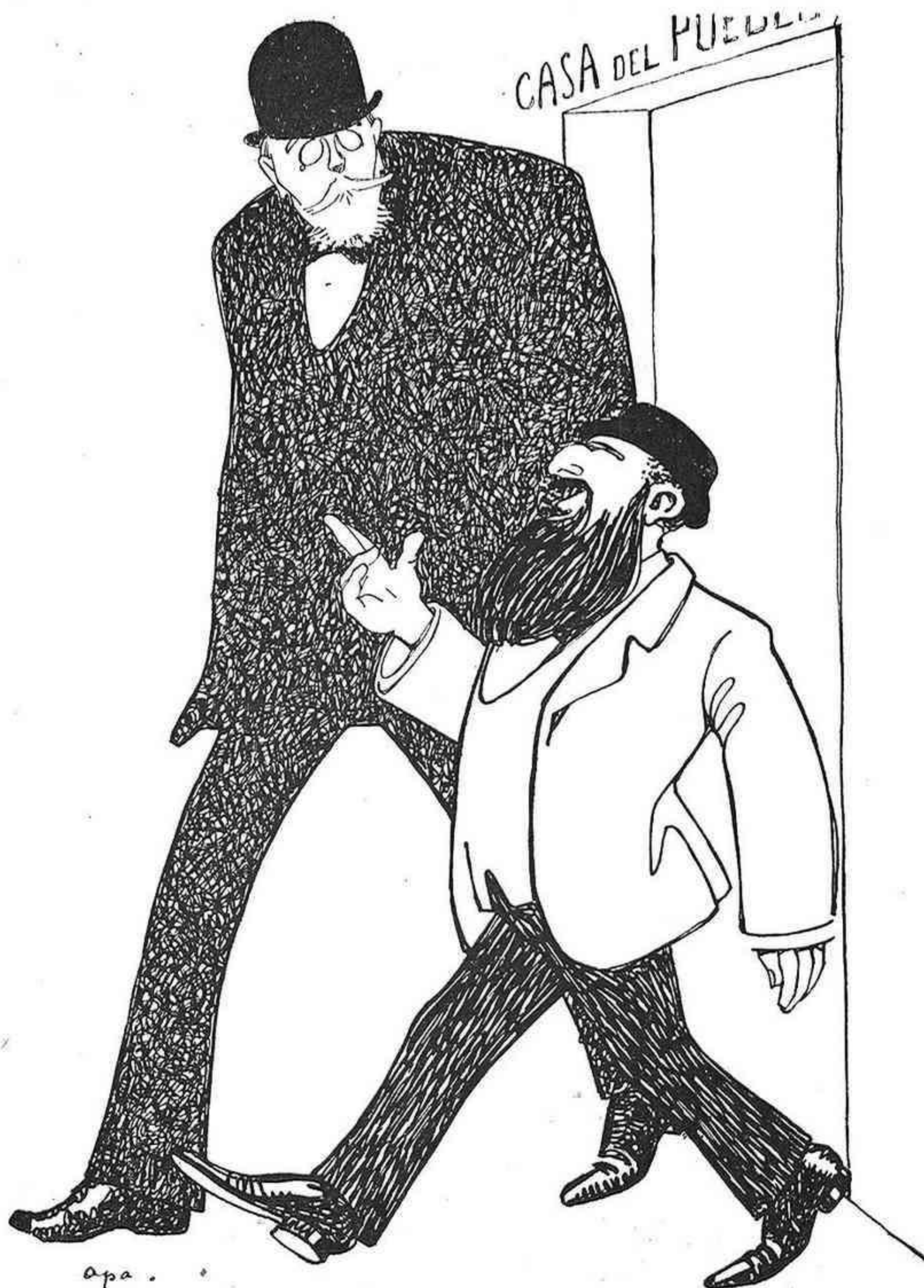
«El director de jardins y arbolado señor Tobella, marchará mañana á Belver (Huesca), llamado por algunos propietarios de aquella población, para examinar una plaga de insectos que se ha presentado en los ciruelos y albaricoqueros y que hace temer la pérdida del fruto, que constituye la principal riqueza de aquella comarca»

¿No 'ls ompla de sorpresa la noticia del viatge?...

El director dels jardins d' aquí, cuydantse dels fruyterars aragonesos!...

En mitj de tot, tindria tota la gracia del món que 'l senyor Tobella curés els mals dels abercoquers y pruneras de Huesca.

EN PLÉ HOMENATGE

—Amich Valentí, estich molt, però molt content d' aquest bon poble.

—Fugi, no val la pena... Está demostrat que á Barcelona únicament hi han dos grans homes. L' un es vosté, don Angel; l' altre... vosté dirá.

Y després, deixés morir els arbres de Barcelona.

Coneixém una senyora tant engelosida del seu marit, que tot sovint l' amohina ab sortidas per l' estil d' aquesta:

—Mariano!... No sabs tú lo que t' estimo.

—¿Sí, noya?... Me 'n alegro...

—Avuy mateix ¿veus? tinch un día que 'm sembla que, si fossis mort, no faria més que pensar en tú.

NOTAS DE CASA

La Secció d' Esbarjo del Orfeó Barcelonés (Comte del Assalt, 36) celebrá el día de l' Ascensió, com á festa inaugural, una sessió musical y literaria que acabá ab unas quantas sardanas, balladas ab sana alegría pel numerós concurs que omplia els salons del Orfeó.

LA ESQUELLA, amablement convidada á la festa, agraheix l' atenció de la Junta.

∴ De don Jaume Torradellas reberem també una invitació

DIVAGACIONS CONSERVADORAS

—¿Probém aquesta sastrería, amich Benet?

—¡Qué vol que li digui!... Me sembla que tot lo que 'ns fessin ens vindria gran.

pera assistir á l' obertura del seu nou establiment **La Lluna**, espléndit bar instalat á la Plassa de Catalunya, número 9. El decorat, degut als reputats artistes senyors Moragas y Alarma, es admirable de tota ponderació.

.. La Fotografia del Bon-Succés (Xuclá, 25) ha publicat una bonica targeta postal alusiva al Homenatge á n' en Guimerá, en la qual s' hi veu el bust del gran poeta, rodejat d' algunes alegorias de las sevas obras més famosas.

.. L' Institut Catalá de las Arts del Llibre ens ha enviat un exemplar del magnífich retrato d' en Guimerá, original del celebrat artista Sr. Cardunets y editat per la simpática associació ab ocasió de las festas del Homenatge.

SOLUCIÓNS

A LO INSERTAT EN EL NÚMERO 1,584

- 1.ª XARADA.—*Ma gat-sem.*
- 2.ª SINONIMIA.—*Canti.*
- 3.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Almóster.*
- 4.ª CONVERSA.—*Francisco.*

TRENCA-CAPS

XARADA

ANUNCI

Qualsevol que hagi trobat un *total* ab las inicials E. S. P. y l' entregui ab las 30 *tercera-quarta-quinta* de plata que junt ab ell hi anavan, que passi demá dematí pel carrer de Prim y entri á casa del President de la Colla del Pebrot, n.º 112, *primera-segona* 2.ª, que se li donará una bona propina.

Granollers, día tants del mes que som, del any actual.

EDUARDILLITO SALÓ

ANAGRAMA

Parat á la carretera
va dir en Joan:—*Total!*

y en Pepet, que també hi era, va respondre:—*Total!*—ben alt.

SASTRE D' ESPARDENYAS

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1	2	3	4	5	6	7	8	—Nom de dona.
1	6	5	2	7	8	3	—Periódich semanal.	
5	8	7	6	3	—Nom d' home.			
5	6	3	4	—Fruyta.				
5	6	3	—Postre.					
5	2	—Nota musical.						
8	—Vocal.							

M. PASTERA

CONVERSA

- ¿Ahónt vas, bordegás?
—A la Creu Alta, á una fábrica de rellotjes.
—Ay, ay ¿fábrica de rellotjes allí dalt, de quína mena?
—¿Per qué m' ho preguntas, si tú mateix ho has dit?

N. PICANDOL

GEROGLÍFICH

L I
X X
I
A N A
A N A
H O S O L M E
V E R D I

K. NARI MUT

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

VALENCIA Y SU REGIÓN

Guía publicada por el Comité Ejecutivo de la Exposición

Un tomo, ricamente impreso sobre papel *couché*

50 céntimos

OBRA NUEVA

DE

VICENTE BLASCO IBÁÑEZ

**LUNA
BENAMOR**

Un tomo en 8.º

Ptas. 3

LA CIUDAD

DE

BARCELONA

* Guía LOP *

Itinerarios prácticos

Un tomo,

Pesetas 2

Obra nueva

EL OBRERO EN MATRIMONIO

POR GUILLERMO LÓPEZ

Ptas. 1

Edicions populars d'en

SANTIAGO RUSIÑOL

Anant pel món
El Mistic
Oracions. (Agotada)
Fulls de la vida. (id.)
Els Jocs Florals de Canprosa
El bon policia
Monolegs
La bona gent. (Agotada)
Tartarin de Tarascó
El pati blau
El poble gris
La Mare
L'alegria que passa
La «Merienda» fraternal
L'Heroe
Llibertat!
La Fira de Neuilly
Els savis de Vilatrista
L'auca del senyor Esteve
L'Hereu Escampa
En Tartarin als Alps
La Llei d'Herencia
Aucells de pas
La Intelctual

Preu de cada obra: **UNA PESSETA**

ACABA DE PUBLICARSE

Para 1909

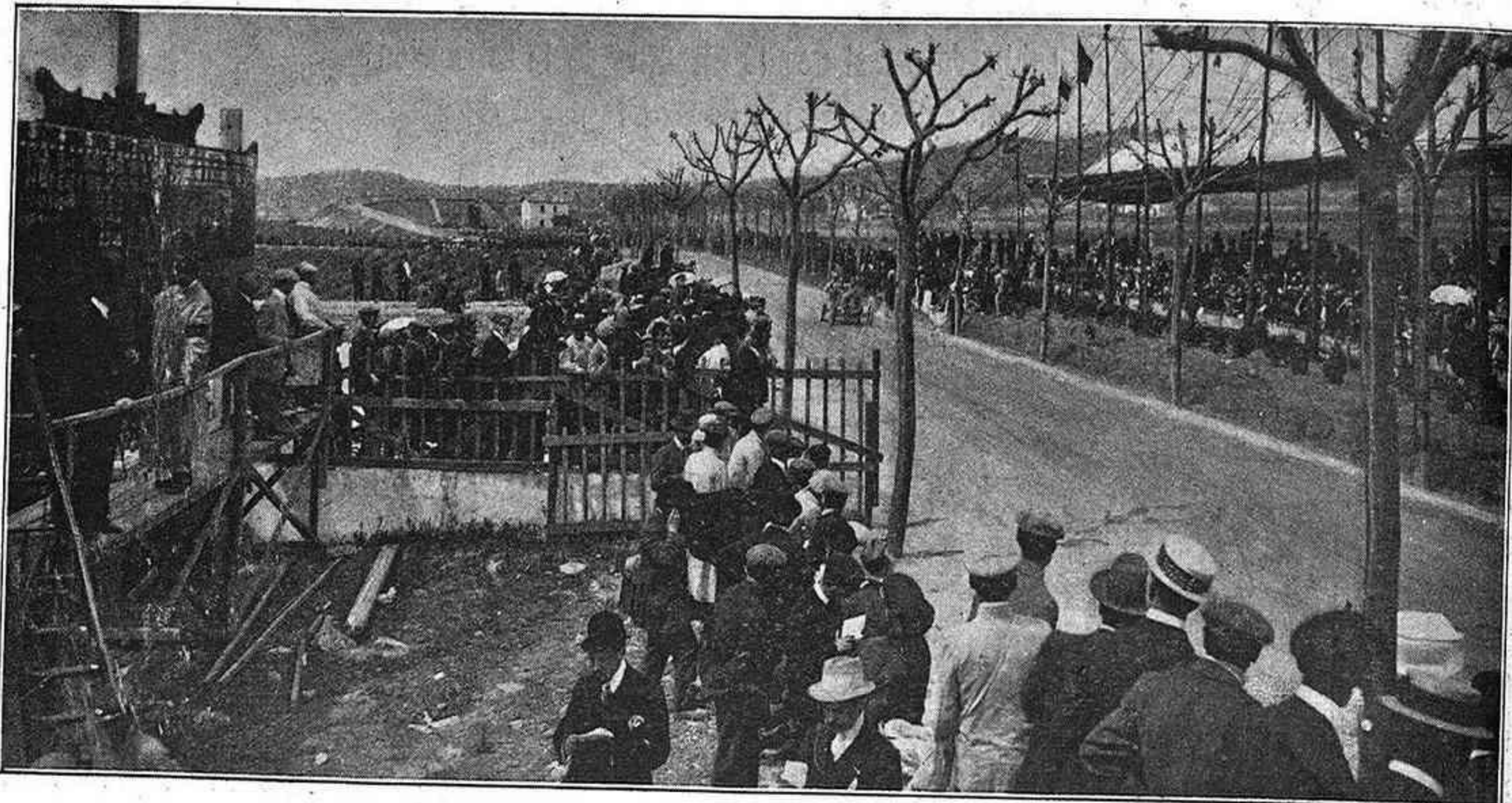

Dos tomos,

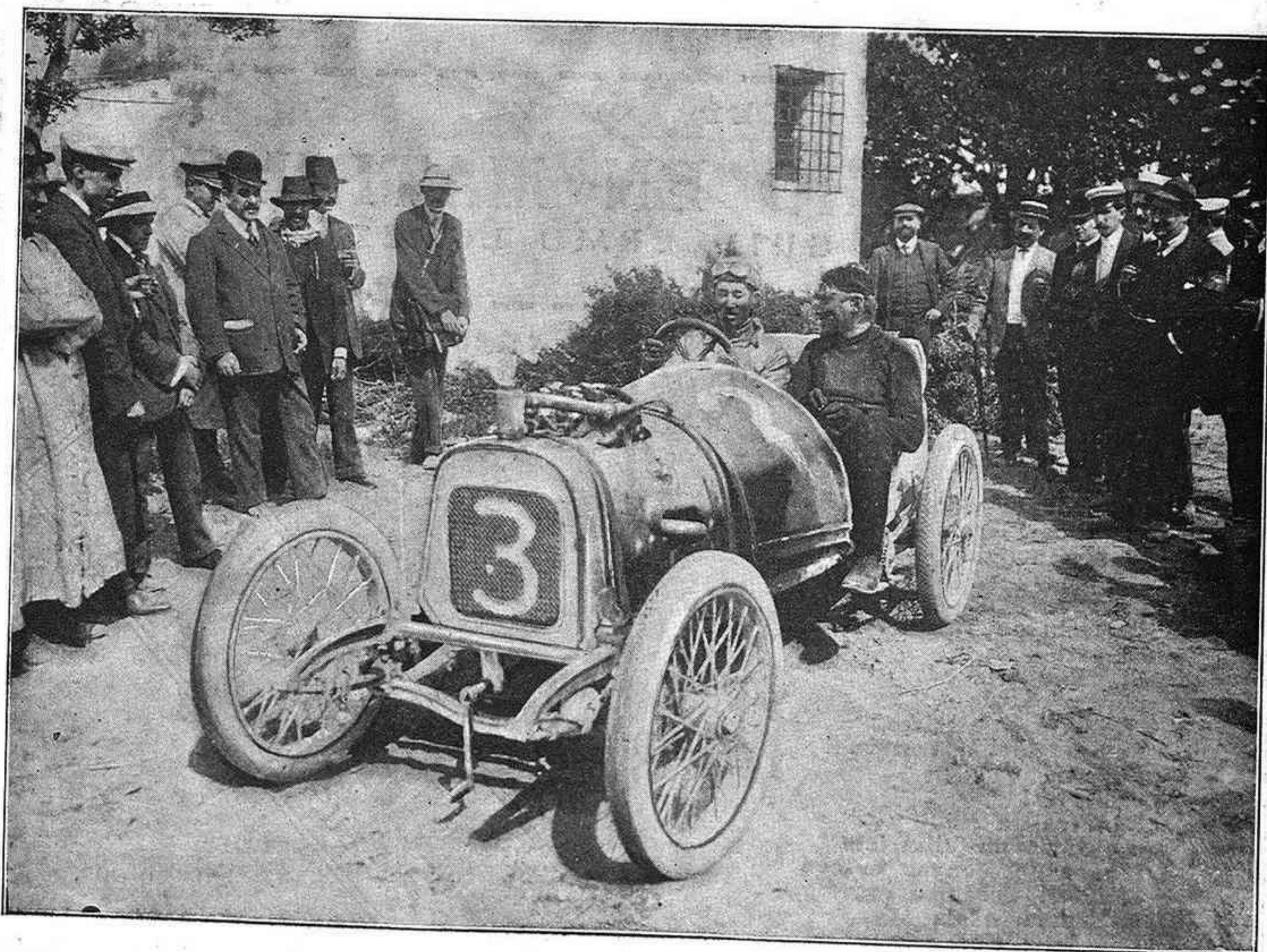
Pesetas 23

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet además un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

COPA CATALUNYA

AL VINYET.—Pissarra d' indicacions y tribunas.

M. GOUX

Guanyador de la *Copa Catalunya*, la *Copa del Rey* y 5.000 pessetas.